

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Snel ingrijpen bij jong kalf

Colidiarree

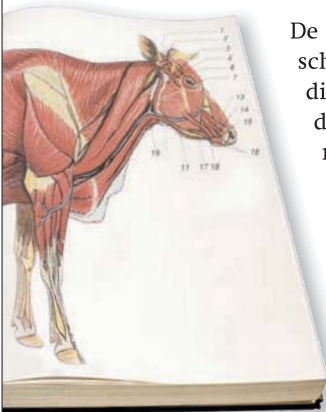
Ik heb een heel slap kalf en volgens mij moet ie heel snel aan een infuus', zei de veehouder. Ik stapte dan ook direct in de auto. Toen ik na een kwartiertje rijden het erf op draaide, zag ik de veehouder al wenken. 'Ik had al bijna weer gebeld dat je even gas moest geven', meldde hij me toen ik snel alle spullen bij elkaar zocht. Het kalf was een paar dagen daarvoor geboren en in rap tempo afgegleden van gezond naar een comateuze staat. 'Gisteravond was er niks aan de hand en vanochtend zag ik al dat het kalf niet in orde was. Ik heb 'm al een pijnstillers en antibiotica gegeven en met de sonde wat elektrolyten toegediend, want zelf drinken wilde hij niet meer.'

Bij het hok aangekomen zag ik het kalf liggen. Helemaal van de wereld, de ogen diep weggetrokken. 'Volgens mij ben ik te laat', zei ik, toen ik het kalf niet zag ademen. Toen ik de hartslag wilde checken om het overlijden definitief vast te stellen, ging de borstkas op en neer. Snel pakte ik de katheter en liet het kalf met de achterpoten omhoog tillen. Met zo'n lage bloeddruk helpen alle beetjes om de vulling van de halsader te vergroten. Met meer geluk dan wijsheid plaatste ik de katheter in het bloedvat. Een donkere druppel bloed die heel traag uit het infuus piepte, vertelde me dat ik goed zat. Het infuus werd aangekoppeld en het levensreddende vocht liep snel het vaatbed in. Aan het eind van het infuus tilde het kalf z'n kop alweer op. 'Dat was op het nippertje', zei ik opgelucht. Het kalf had colidiarree. De nabehandeling met elektrolytenoplossing en de normale voeding moesten de rest doen.

Na mijn praatje over coli-infecties bij kalveren en vooral het belang van preventie vertrok ik. Het kalf liep die middag alweer vrolijk rond.

De encyclopedie **E. coli**

De huidige sneltesten sporen de waarschijnlijke veroorzaker(s) van kalverdiarree snel en accuraat op. Al geeft de leeftijd bij het ontstaan van diarree vaak al een aanwijzing voor de identiteit van de ziektekiem.

Het kalf is in dit geval besmet geweest met een enterotoxigene *Escherichia coli*, vaak simpelweg colidiarree genoemd. Het tijdstip, enkele dagen na de geboorte, het snelle verloop van de aandoening én het won-

derbaarlijke effect van de vochttherapie zeggen genoeg. *E. coli* wordt vlak na de geboorte uit de omgeving opgenomen en kan zich met uitsteeksels (fimbriae), hechten aan de darmcellen. De ziektekiem gaat dan gifstoffen maken die ervoor zorgen dat de darmcellen geen vocht opnemen maar juist uitscheiden. De kalveren drogen en verzuren dan in recordtempo. Sneltesten op mest tonen de fimbriae aan en de beschikbare vaccins zijn ook hiertegen gericht. De antistoffen voorkomen dat de colibacteriën zich vasthechten aan de darmcellen, maar moeten wel ter plekke zijn voordat de infectie optreedt. Zo snel mogelijk 'schone' biest van goede kwaliteit en met voldoende antistoffen tegen de fimbriae is een voorwaarde voor preventie.